

Ollscoil Chathair
Bhaile Átha Cliath
Dublin City University

Корупція у сфері охорони здоров'я та доступ до медичної допомоги в Африці

Корупція, гендер та сталий розвиток (КОГС). Аналітична записка № 4

Ідрісса Уедраого, Євгенія Майга, Роберт Гілландерс та Доріс Ая-Еке

Корупція, зловживання державною владою з метою отримання особистої вигоди можуть набувати різних форм у системі охорони здоров'я, найбільш прямою і безпосередньою з яких є хабарництво. Воно відіграє важливу роль у визначенні доступу до медичних послуг.

Корупція впливає на структуру державних видатків, що, в свою чергу, може негативно вплинути на сферу охорони здоров'я через зменшення обсягів фінансування. Найбільш корумповані країни надають менше державних ресурсів на охорону здоров'я, що створює менше можливостей для пошуку вигоди чиновниками та урядом, ніж інші галузі державних видатків (фізичний капітал, житло тощо).

Рівень корупції також впливає на вибір урядів щодо того, як витратити ресурси, виділені на сектор охорони здоров'я. У корумпованому середовищі влада з більшою ймовірністю надаватиме пріоритет будівництву лікарень і закупівлі дорогого високотехнологічного обладнання через вигоду, пов'язану з цими видами інвестицій, які є предметом вдалих контрактів. Такий вибір робиться на шкоду програмам первинної медичної допомоги, таким як імунізація та планування сім'ї.

Корупція може перешкоджати користуванню державними закладами охорони здоров'я, накладати обмеження на використання медичних послуг, знижувати рівень імунізації та затримувати вакцинацію новонароджених. Вона знижує задоволеність громадян медичними послугами, підриває довіру до державного компоненту системи охорони здоров'я та збільшує час очікування в медичних закладах.

Коли довіра людей до системи охорони здоров'я підірвана, це може призвести до неповного використання медичних послуг або підвищити ймовірність того, що вони не звернуться за медичною допомогою чи не завершать лікування. Це також може призвести до того, що вони вдаватимуться до інших видів лікування та самолікування, які можуть бути шкідливими для їхнього здоров'я.

Недостатній нагляд з боку регуляторних органів, недбалість та недостатній контроль через корупцію можуть призвести до прогулів медичних працівників у державних установах. У цьому випадку медичні працівники отримують заробітну плату, але не з'являються на роботі. Це ще одна форма корупції, яка впливає на кадрове забезпечення системи охорони здоров'я. Медичні працівники вважають за краще витратити більше часу на діяльність у приватному секторі за рахунок державної лікарні. Це уповільнює нормальне функціонування системи охорони здоров'я і створює ефект перевантаженості.

Корупція може призводити до використання державних установ у приватних цілях, здійснення медичної практики некваліфікованим та недостатньо кваліфікованим персоналом. Вона також може призвести до збуту на ринку підроблених або неякісних ліків та дефіциту ліків у державних закладах через крадіжки та перенаправлення їх до приватних аптек, що шкодить здоров'ю населення.

Відносини між пацієнтами та медичними працівниками несуть у собі ризик корупції через інформаційну асиметрію та попит на медичні послуги, який є значною мірою нееластичним. Це може призвести до зловживань у секторі: різні суб'єкти (державний регулятор, платник, надавач послуг, постачальники ліків та обладнання, пацієнти) можуть скористатися своїм привілейованим становищем для отримання особистої вигоди. Наприклад, дискреційні повноваження медичних працівників вирішувати, які ліки і в яких кількостях потрібні, можуть підвищити ризики зловживань.

Сектор охорони здоров'я особливо вразливий до корупції у сфері обігу лікарських засобів. Внаслідок цього країни регулярно стають об'єктами незаконного обігу значних обсягів фармацевтичних препаратів. Той факт, що інформація є вкрай асиметричною між споживачами та виробниками, означає, що пацієнт не може перевірити якість ліків заздалегідь і повинен покладатися на інформацію, надану або виробником ліків, або надавачами послуг у сфері охорони здоров'я.

Корупція впливає на якість медичних послуг, збільшує витрати та зменшує обсяги медичної допомоги, тим самим обмежуючи доступ пацієнтів, особливо найбідніших верств населення, до медичної допомоги. Наприклад, неофіційні платежі пацієнтів призводять до збільшення вартості лікування. При цьому менш заможні громадяни можуть не отримати базові медичні послуги через свою неспроможність їх оплатити, тим самим посилюючи нерівність у сфері охорони здоров'я. Країни з поганим контролем над корупцією, як правило, мають низький рівень охоплення населення універсальними медичними послугами (рис. 1). На Філіппінах корупція знижує рівень імунізації, затримує вакцинацію новонароджених, перешкоджає користуванню державними медичними закладами, знижує задоволеність домогосподарств послугами охорони здоров'я та збільшує час очікування в поліклініках. У Туреччині корупція в довгостроковій перспективі призводить до зростання дитячої смертності. В Уганді хабарництво асоціюється з гіршим медичним обслуговуванням для хабародавця, що підриває мету розширення доступу до медичних послуг.

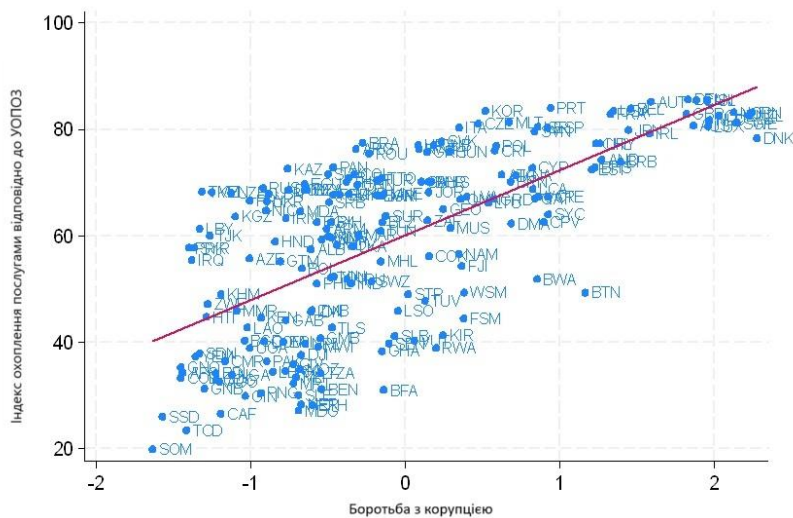

Рис. 1

У рамках нашого проекту «Корупція, гендер та сталий розвиток», що фінансується Ірландською дослідницькою радою, ми використали дані опитування «Афробарометр» про досвід людей щодо доступу до медичної допомоги в 34 африканських країнах за період 2019 – 2022 років, щоб дослідити, чи впливає корумпована система охорони здоров'я на можливість населення отримати доступ до медичної допомоги, чи можуть вони самі платити хабарі, щоб отримати доступ до медичної допомоги, і чи будуть вони платити хабарі. Як показано на рис. 2, нижчий рівень медичної корупції співвідноситься з вищим рівнем доступу до медичної допомоги

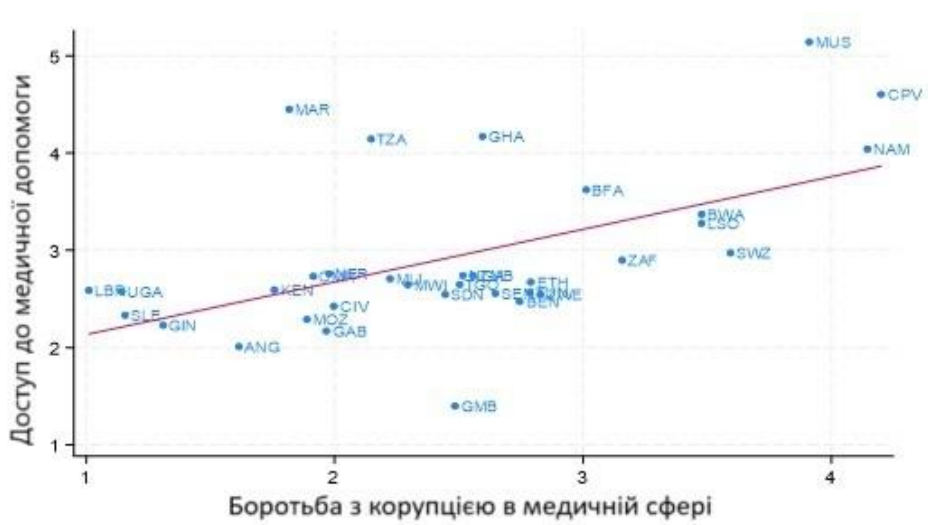

Рис. 2

Подальші результати показують, що:

- респонденти, які проживають у субнаціональних регіонах, де корупція у сфері охорони здоров'я є більш поширеною, частіше повідомляють про те, що їм доводилося регулярно залишатися без медичної допомоги для себе чи своєї сім'ї або взагалі не мати доступу до неї;
- корупція в інших сферах державного управління не має значного зв'язку з доступом до медичної допомоги, що свідчить про те, що коли йдеться про покращення доступу до медичної допомоги, боротьба з медичною корупцією має першочергове значення;
- регіональна поширеність медичної корупції передбачає більші труднощі в отриманні необхідної допомоги для тих, хто отримав доступ до медичної допомоги;
- орієнтовні граничні ефекти для жінок, якщо і є, то дещо менші, можливо, завдяки спеціальним державним програмам для жінок і дітей у секторі охорони здоров'я в багатьох африканських країнах, а також міжнародним програмам НУО та інших міжнародних організацій, що займаються питаннями розвитку;
- корупція в медицині не лише обмежує доступ до медичної допомоги, але й погіршує якість послуг для тих, хто має доступ до системи.

Наші висновки доповнюють навні дослідження, які показують, що корупція є серйозною загрозою для сталого розвитку, таким чином відкидаючи уявлення про корупцію як про «мастило в колесах» на користь гіпотези про «пісок у колесах». Вони підкрплюють аргументи на користь видатків на антикорупційні заходи у сфері охорони здоров'я. Урядові та неурядові організації, які прагнуть сприяти розвитку капіталу здоров'я через доступ до медичної допомоги, мають спільну мету з антикорупційними активістами та лікарями-практиками.

Ви можете знайти посилання на повну версію документу та всі праці «КОГС» сайті Антикорупційного дослідницького центру Дублінського Міського Університету: <https://www.dcu.ie/arc>

Соцмережі (платформа X): [@DCU_ARC](#)

«Корупція, гендер і сталий розвиток» (КОГС) фінансується Ірландською дослідницькою радою з гуманітарних і соціальних наук.